

הוועדה הציבורית
לבדיקת הדרכים לצמצום העישון ולהפחתת נזקיו

פרוטוקול
ישיבה מס' 20
תאריך: 27.9.00
עמודים 1551 עד 1611

משרד הבריאות

ועדה למניעת עישון

ישיבה מיום 27.9.2000

כב' השופט אלון גילון: בוקר טוב, אני פותח את הישיבה מספר 20 של הוועדה. היום יעיד בפנינו דוקטור ג'פרי וויגנד מארצות הברית, שנענה לבקשה שלנו באמצעות קופת חולים, לבוא ולהעיד בפנינו על מה שידוע לו לגבי ייצור סיגריות. ראינו את הסרט "המקור", שהוא בעצם, התסריט שלו, נכתב לפי קורות החיים של ד"ר וויגנד, ולכן אני חושב שגם חשוב שאנחנו נשמע ממנו את דבריו.

ברצוננו להודות לך על שהואלת לבוא ולתת את עדותך בפני הוועדה. בפתיחת דבריי בעברית אמרתי שחשוב מאוד שנשמע אותך, וראינו את הסרט "המקור". תוכל להתחיל בדבריך ולדבר כרצונך, אנחנו לא נכנס לדבריך, ובסוף נציג לך שאלות, בסדר? ספר לנו מעט על עצמך.

ג'פרי וויגנד:

תודה רבה לך. לעונג הוא לי להיות כאן. כניו-יורקי ילידי, אני נוטה לדבר די מהר, לעיתים "בולע" את המשפטים, לכן אם דבריי אינם ברורים, אנא עצרו אותי ואני אחזור עליהם שנית הגעתי להעיד בפניכם מרצוני החופשי, כדי להטיל אור על מה באמת מתרחש בתעשיית הטבק.

אני יודע את הדברים ממקור ראשון, כמי שעבד בתעשייה, וכעד מומחה, אשר בחן רבים מהמסמכים אשר גורמים מתעשיית הטבק נאלצו להציג במהלך ההתדיינות המשפטית בארה"ב, והנני מכיר מקרוב את הניסיונות השונים שעושה התעשייה כיום.

המלצתי לכל ממשלה היא להטיל פיקוח על הסיגריות, והמוצר, המרכיב העיקרי של הניקוטין אנו מחשיבים כסם, וכי הפיקוח יתמקד בתיוג ספציפי של תכולת הטבק, בתחום שבו נעשות מניפולציות עם הניקוטין כדי להפוך אותו ליותר ממכר, כמו גם הגבלת הגישה, ובפרט הגבלת הגישה של נוער למוצר.

עובדה הידועה לכל, היא ש 95% מהמעשנים כיום, לפחות בארה"ב ובקנדה, וממה שלמדתי לדעת גם בישראל, התחילו לעשן הרבה לפני גיל 18.

זוהי מחלת ילדים, מחלה שמתחילה בקרב ילדים, אשר בארה"ב, גילם הממוצע עומד על 12.5 שנה, בקנדה הגיל הממוצע להתחלת עישון דומה, ולמיטב הבנתי בישראל הוא אף נמוך מגיל זה.

זוהי מחלה המתחילה בלכידת נפש הילד באמצעות תדמית, ושמירתו באמצעות התמכרות לחומר ממכר מאוד, ממכר בדיוק כמו קוקאין או הרואין.

המדע מוכיח זאת בבירור. הופתענו לשמוע אתמול, כאשר היינו בחברת טבק מקומית, עורכי דין או מנהלים, אשר חשבו שהניקוטין אינו ממכר, ופשוט לא הצלחתי להבין באיזה מערה הם חיים.

העולם מבין היום שהניקוטין הוא חומר ממכר, שכן יש מתאם ברור בין עישון ובריאות. למעשה, התעשייה יודעת זאת מזה 5 עשורים. המידע הנמסר לציבור הוא מידע מטעה, והתעשייה לא שיתפה פעולה בשום צורה ואופן עם רשויות ממשל. יש סימנים מעורבים בקשר לשיח החדש המתנהל בסביבה של היום.

מי אני? ברקע שלי אני במקצועי ביו-כימאי, התארים שלי הם מאוניברסיטת באפלו, ביה"ס לרפואה, בעל תואר PHT בביו-כימיה, עם התמחות בכרונולוגיה. לאחר סיום לימודי הקדשתי קרוב ל-25 שנה לתעשיית הבריאות, בעבודה בחברות כמו ג'ונסון וג'ונסון, פיזר מרק, ובכל החברות הללו החזקתי במשרות בכירות, ברמת ההנהלה הבכירה.

לאחר שעזבתי את תעשיית הטבק בשנת 1995, חזרתי לאוניברסיטה, לקבלת תואר נוסף, תואר שני באומנות והוראה, כך שאני מחזיק עצמי כבר מזל בכל הקשור לרכישת השכלה. בשנת 1988 גוייסתי לתעשיית הטבק בידי המנהל רקרודר.

המנהל רקרודר פנה אלי ושאל אם אהיה מעוניין להגיש את מועמדותי לעבודה בחברת טבק. חברת הטבק הזו הייתה החברה השלישית בגודלה בארה"ב, "בראון וויליאמסון", וחלק מתעשיות BAT, חברת הטבק השנייה בגודלה בעולם.

למיטב הבנתי, מטרת הצטרפותי לחברה, לאחר שישה חודשים של ראיונות עם המנהלים הבכירים ב-80 התעשיות של "בראון וויליאמסון" הייתה לרתום את יכולתי בתחום המדע, אותו רכשתי באמצעות ההשכלה שלי ולשלב זאת בניסיון העבודה. למוצר אשר הורג 430,000 אנשים בארה"ב מדי שנה, וממכר 3,000 ילדים. הכוונה הייתה לייצר סיגריה בטוחה יותר. התעשייה מדברת על מוצר שיש לו פחות מרכיב ביולוגי. ידוע לנו שכאשר סיגריה נשרפת, לא רק כאשר היא מעבירה את הניקוטין.. היא מעבירה תרכובות כימיות הקשורות לשריפת הטבק ועוד 499 תוספים כימיים הנוספים לטבק כדי להקל על ההתמכרות, לשמר אותה, וכדי למתן את השפעת הטבק.

התפקיד שלי היה פשוט לקחת את המוצר הגולמי ולהפחית את הסיכון שלו, את הפעילות הביולוגית שלו, כאשר ידוע לכל כי אין דבר כזה "סיגריה בטוחה". אבל יש שוליים שבהם ניתן לשפר את הבטיחות, לסלק כמה מהתרכובות הרעילות כמו בנזולי פירואידים. סיגריה היא כלי יעיל ביותר להעברת ניקוטין, זהו מוצר המיוצר מניקוטין. הניסיון שלי בחברה היה מגוון ביותר, ואני דובר אמת. החוויה הראשונה שעברתי, 3 חודשים לאחר תחילת עבודתי בחברה נשלחתי לבייקון עם עורך דין אחר, על מנת לעמוד מקרוב על האופן שבו "בראון ווילימסון" מתמודדת עם הנושא של עישון ובריאות והתמכרות.

ביליתי שם כשלושה ימים, וקיבלתי הדרכה של עורכי דין שאמרה עד כמה כל המדע בנושא זה מושתת על רמאות והונאה. הנושא הראשון היה שאין קשר כמו זה שהוצג בין עישון ובריאות, ולמעשה אין כל קשר מבחינה מספרית בין עישון ובריאות, וכן הסוגייה של התדיינות במונחים של אחריות על מוצר וכן הסוגייה של סיגריות קלות לעומת סיגריות רגילות, שבו אפשר להודות שהעטרן גורם מחלות, ואז בוחנים את הסיגריות הרגילות מול הסיגריות הקלות לבדיקת ההשלכות של המעבר מטעם מלא לסיגריה קלה כדי להביא לפעולה בריאה יותר באמצעות הפחתת שיעור העטרן.

דבר שהתעשייה קידמה באמצעות פרסום הוא שפחות עיטרן הוא עדיף, וסוגייה נוספת סבבה סביב הנושא של, היותו של הניקוטין חומר ממכר. אם ניקוטין אינו ממכר, אזי מדובר בבחירה חופשית. אם הניקוטין הוא ממכר אזי השימוש במוצר אינו בחירה חופשית, אלא משהו הנכפה מעצם ההתמכרות לחומר המאלץ אותך למשהו, לעשות משהו כאשר ידוע לך שהוא מזיק.

הייתי מופתע במקצת בתום הישיבה. מהמחקרים שקראתי לפני הצטרפתי לחברה, בדו"ח משרד הבריאות, הבנתי כי קיים קשר ברור בין עישון ובריאות, והבנתי בצורה חד משמעית כי הניקוטין הוא חומר ממכר, ולפיכך הופתעתי מאוד לשמוע את דברי עורכי הדין, לפיהם המדע מבוסס על הונאה.

הייתה זו הפעם הראשונה בקריירה שלי, שקיבלתי שיעור במדע מעורך דין.

חזרתי לחברה והתחלתי לעסוק בעבודה, קרי פיתוח תהליך באמצעותו ניתן יהיה לייצר סיגריה בטוחה יותר, כלומר סיגריה עם פחות פעילות ביולוגית. מה שברצוני לתאר בפניכם כעת, היא דוגמא לדבר שהתרחש פעמים רבות. השתתפתי בישיבה עם כל המדענים הבכירים ב"בריטיש קולומביה", הייתה זו פגישה של כל המדענים הבכירים ב 80 התעשיות, ומטרת הפגישה הייתה לכנס את "מוחות המחקר" לחשיבה משותפת.

עסקנו בנושאים כגון כיצד לייצר סיגריה בטוחה יותר, ומה משמעות הדבר בפועל. כיצד ניתן לבחון זאת? מה יהיו הפרמטרים הביולוגיים לטווח הקצר ולטווח הארוך. עשן טבק סביבתי. סיגריות בטוחות. שימוש בהנדסה גנטית לתמרן את הניקוטין בצמחים כדי שיתקבל ריכוז גבוה יותר של ניקוטין בסיגריה או במלאי הסיגריה, וכן סוגיות שונות של עישון ובריאות.

בפגישות שררה תמימות דעים בקרב המדענים כי הניקוטין הוא חומר ממכר, וכי מטרת החברה היא לייצר ניקוטין וסיגריה בטוחה כדרך של ייצור ניקוטין עם פחות עיטרן או מטען שלילי, מה שתואם ל... לא רק למה שחוויתי בחברות BAT, אלא גם מה שחוויתי ב"בראון וויליאמסון".

אנו בתעשיית העברת הניקוטין, ועיטרן הוא המטען השלילי. אם אנו מצליחים ללכוד אותם כשהם צעירים – אנו לוכדים אותם לכל החיים, והמוקד היה, וזה היה ברור לכל, על הניקוטין – לא בעבור טעמו, אלא בעבור פעולתו הפרמקולוגית. כיצד ניתן היה לעשות שינויים בניקוטין כדי שלא יהיה ממכר?

הפרוטוקול של הישיבה כלל כ- 18 עמודים בערך, וזה ביסס פחות או יותר כמצע המשפטי של החברה, הקשר בין עישון ובריאות, וניקוטין נחשב כלא ממכר.

הפרוטוקולים הופצו בין חברי ההנהלה הבכירה בחברה. תגובתם לפרוטוקול הייתה כאילו אחז בהם שבץ, במובן זה, שהנה לפניהם מונח מסמך שנוצר בידי המדענים הבכירים, שבו נאמר מה שהיה ידוע בחדרי חדרים, אך מה שמעולם לא נאמר מחוץ לגבולות החברה.

מחוץ לחברה הניקוטין היה שם בזכות טעמו, ולא דובר על כל קשר בין עישון ובריאות, ולמעשה, בחודש אפריל 1994, שבעת יושבי הראש של חברות הטבק הגדולות בארה"ב, שדיברו בפני הקונגרס, הרימו את ידם הימנית ואמרו אותו הדבר עצמו. מה שברצוני להדגיש כאן הוא שאני הכרתי את מר סטנופר, אשר הבין בפירוש את האמרה, שאם לוכדים אותם צעירים – לוכדים אותם לכל החיים.

הוא השתמש במילה "ללכוד" (hook) באותו המובן כמו "מכור", והחליף בין השתיים כמילים נרדפות.

מר סטנופר והנהלה הבכירה, הורו לעורך דין שלא השתתף בפגישה, ולא היה נוכח בה, לשנות את הפרוטוקולים שלה, להוציא מהפרוטוקולים את הנושאים השנויים במחלוקת אשר הביכו מאוד את החברה.

לאחר מכן, הגיע מר סטנופר להכרה כי עד לשנת 1990, תעשיית הטבק מעולם לא הפסידה בבית משפט, ומעולם לא הייתה צריכה להציג רישומים או תיעוד כלשהו אשר יאשרו שהיה ידוע להם כי הניקוטין הוא חומר ממכר וכי קיים קשר ישיר שכזה.

סטנופר, כדי לשנות את הפרוטוקולים, צמצם מה שהיה פרוטוקול בן 18-16 עמודים, והפך אותו לפרוטוקול "חלבי" בין 2.5 עמודים. הוא סילק את כל הנושאים השנויים במחלוקת כגון ניקוטין כחומר ממכר, סיגריה בטוחה, עשן סביבתי וכד'. מעולם, בכל 25 שנות הניסיון שצברתי בתעשייה הזו, לא נתקלתי בתופעה כזו, ועוד כזו המתבצעת על ידי עורך דין, רק כדי להגן על החברה במקרה שהדבר יתגלה.

למען האמת, לא ידעתי מה לעשות כאשר הדבר הזה התרחש לנגד עיני. קיבלתי משכורת טובה, והטבות, ולמעשה בחרתי להתעלם ולהפנות את הראש. בחודש אוגוסט 1992, עלי לספר לכם גם שזמן קצר לאחר שכל העניין של עבודתי על הסיגריה הבטוחה הופסק והועבר לחו"ל לצד התיעוד, מר סטנופר סבר, כי כל עבודה על מוצר בטוח יותר מאשר המוצר הקיים מציב בעיה גדולה לחברה, כיון שהדבר יאיר באור שלילי כל מוצר שאינו כזה.

הייתה סוגייה נוספת של בטיחות שהייתה קשורה להפחתת שיעור העיטרן בסיגריות הקלות. בחודש אוגוסט 1992, קיבלתי את מה שכונה ה"הדוח הלאומי לטוקסיקולוגיה (רעילות)", לפיה התעשייה משתמשת בכ- 599 תוספים. תוספים אלה כוללים חומרים כגון לקריצה, דבש וקקאו, אמוניום הידרוקסיד, אוריאה ותרופות נוספות. חלק מהתרכובות הן תרכובות כימיות שנועדו למתן. להפחית את ההשפעה של החומר הנשרף.

יש תרכובות שמוסיפים אותן כדי להעביר את הניקוטין מצורה אחת לאחרת, על מנת להגדיל את הספיגה כמו גם את יכולת ההעברה שלו.

אחד מהתוספים הכימיים ששימשו את התעשייה קרוי בשם "קומורון", תרכובות כימית שהייתה בשימוש בערך עד שנת 1984. החומר הוכח כרעיל בכלבים. התעשייה חדלה להשתמש בחומר זה בייצור סיגריות בערך בזמן שבו מנהל המזון והתרופות האמריקני סילק את הקומורון מרשימת הצמחים, אך התעשייה ממשיכה לומר כי הרשימה היא באישור מנהל התרופות והמזון של חומרים שאפשר להוסיף לטבק. מה שהם אינם אומרים הוא, שלמרות שנכון הדבר, תוספים אלה כלולים ברשימת הצמחים, אך הרשימה שזכתה באישור מינהל המזון והתרופות היא מסוג CFR 21, שפירושו שהוא נועד לצרכים קוסמטיים ולתוספי מזון ולא כחומר שריפה בסיגריות.

הרבה מהתוספים שבשימוש מעולם לא נבדקו לבדיקת רעילותם, בנפרד או בצורה משותפת עם יתר התוספים, ולמעשה, חלק גדול מהתוספים שנבדקו עם עשן הוכחו כהרבה יותר רעילים מבחינת העטרן מאשר ללא התוספים.

התרכובות הכימיות, קומורון, סולקה גם בגלל שהעלתה בעיה של דימוי ציבורי, והיא סולקה ממותג "מרלבורו" וגם מ"וינסטון". בראון וויליאמסון המשיכו להשתמש בקומורון עד הגעתי לחברה. לחברה הייתה מדיניות בעניין התוספים, שהחברה לא תשתמש בכל תוסף שלא אושר. ובכן, קומורון כבר סולק עוד בשנת 1984 מרשימת הצמחים המאושרת, אך החברה המשיכה להכניס תוספים אלה.

התעשייה נדרשה להגיש את רשימת התוספים למשרד הבריאות האמריקני, כחלק מהסכם. מדווחים התוספים לסיגריות למקטרות. חברת בראון וויליאמסון הבינה היטב כי היא לא נדרשת לדווח על קומורון כיון שהיא מוסיפה את החומר לעישון במקטרת, אך ידעה גם ידעה כי החומר משמש גם לייצור סיגריות, ולכן היה עליה לדווח.

כאשר קומרון נבדק במעבדה באמצעות התוכנית הלאומית לבדיקת רעילות הבודקת את כל התרכובות הכימיות במונחים של רעילותן, דווח כי השפעות הקומרון בבדיקות מעבדה על עכברים וחולדות היו...

ניגשתי למר סטנופר, ואמרתי לו כי יש בידי את המידע החדש לפיו התרכובת הכימית הזו מציבה סיכון מוגדל, וכי יש לסלקה כחלק מהחוב שלנו לשקידה נאותה, והוא הורה לי לחזור למעבדה, ולמצוא תחליף, ואמר לי כי הוא איננו מוכן לסלק את התרכובת משום שהיא מגדילה מכירות ורווחים.

עלי לציין, כי לאור ההתפתחות הזו הגיעו מים עד נפש מבחינתי, ונכנסתי עם מר סטנופר לשיחה רצינית בנוגע לסיגריות הבטוחה והעשן הסביבתי של הטבק ובחודש מרץ 1993, כאשר מר סטנופר הפך ליו"ר החדש, פוטרתי מתפקידי.

כל מה שרציתי לעשות בחודש מרץ 1993, היה לעזוב 4 שנים ו 3 חודשים של הרס מוחלט של הקריירה שלי. לא הייתה לי כל כוונה אחרת. ביקשתי מהחברה שני דברים. ביקשתי שהחברה תכבד את חוזה ההעסקה שלי, וביקשתי להמשיך במימון ביטוח הבריאות של בתי. החוזה העניק לי הטבות מפליגות נוספות, והחברה לא רצתה לתת לי את מלוא ההטבות שהיו מגיעות לי מכוח החוזה, ועמדתי לשכור את שירותיו של עורך דין במדינת קנטאקי.

בסופו של דבר הסתפקתי בקבלת שנתיים פיצויים וכיסוי ביטוחי מלא והשתחררתי מהחוזה כדי שאוכל לעבוד בחברת טבק אחרת ולנצל את הניסיון שרכשתי בחברה, מה שהייתי מוגבל לעשות לפי החוזה המקורי.

החברה ויתרה על תנאי זה מרצונה, ולפיכך בחודש יוני 1993 עזבתי את החברה עם פיצויים של שנתיים, ורציתי לחזור לעבודה בענף. בחודש ספטמבר 1993, חברת "בראון וויליאמסון" תבעה אותי בבית משפט בקנטקי בגין אחריות, בטענה שהפרתי את הסכם הסודיות, בכך שסיפרתי לעובד אחר כמה אני משתכר. החברה הפסיקה לשלם את ביטוח הבריאות שלי ואת המשך תשלומי המשכורת. עם זאת, החברה ציינה, כי ניתן להחזיר את תשלומי המשכורת וביטוח הבריאות, במקרה שאחתום על הסכמים דרקוניים נוספים או על הסכמים שאיש בתעשייה לא היה מעז לחתום עליהם, אשר נוגעים להגנה על סודות מסחריים.

ההסכם אמר כי לא אוכל לדבר על תעשיית הטבק ולא אוכל לספר לאיש אפילו לנציגי החוק. כמו כן, נאמר בהסכם, כי אם ארצה לספר ממה שידוע לי אצטרך להודיע על כך לחברה, אשר תוכל לשגר עורך דין מטעמה אשר יהיה נוכח בשעה שאספר את הדברים.

חתמתי על ההסכם, ותשלומי ביטוח הבריאות והמשכורת נמשכו. התקופה שבה מדובר הייתה סוף דצמבר או תחילת ינואר 1994. בראשית 1994, פנה אלי נציג של תוכנית "60 דקות" ברשת הטלוויזיה C.B.S. כתב בשם לואל ברגמן. לואל ברגמן השיג ערימת מסמכים מחברה מתחרה "פיליפ מוריס", אשר נשלחו אליו, והוא לא כל כך ידע מה לעשות בהם. מסמכים אלו עסקו בתכונה המיוחדת של הצתה של סיגריות או היכולת לפתח סיגריה בטוחה, ויש לזכור את מה שצינתי בראשית דבריי, שסיגריות הורגות באופן ישיר 430,00 בני אדם בארה"ב.

כמו כן, שריפות הפורצות כתוצאה מסיגריות בוערות גובות מחיר של בין 1200-1500 איש מדי שנה, כשליש מהם ילדים, וכ- 20% מהם אינם מעשנים, והנותרים מעשנים.

תעשיית הטבק מקיימת מזה 10 שנים יוזמות משותפות שונים העוסקות ברתימת המשאבים המשותפים של התעשייה לפיתוח סיגריה בטוחה, ושיטות בדיקה. חברת "פיליפ מוריס" הייתה חלק מהחברות שנכחו בפגישות אלה, והיה ברור לכל מי שלקח חלק בפגישות אלה, כי לחברת פיליפ מוריס לא הייתה הטכנולוגיה הדרושה או היכולת לבצע זאת בפועל, והרבה מהנוכחים הפנו אצבע כלפי גורמים אחרים, מחוץ לתעשייה לביצוע המטלה.

מר ברגמן ביקש ממני לעיין במסמכים שהיו ברשותו, ועינתי בהם, מכיוון שסברתי, שאף אחד אינו רשאי למנוע ממני לנצל את היתרון המדעי שלי להערכת מדע, ואין הדבר קשור להפרת הסכם הסודיות שלי עם "בראון וויליאמסון", כיון שלא מסרתי סודות מסחריים, וההסכם שלי עם CBS בכל הנוגע לעיון במסמכים אלה ציין במפורש, כי הם לא יבקשו ממני וכי אני לא אמסור דבר לגבי "בראון וויליאמסון", וכי לצורך חוות דעתי אתבסס אך ורק על הידע הטכני שלי במדע. עינתי ב 2300 עמודים של מסמכים ונדהמתי. נדהמתי מכיוון שהמסמכים הראו יכולת ברורה ותוכנית מהתקופה של שנות החמישים ועד ליוני 1986, אשר היכולת של פיליפ מוריס לפתח סיגריה בטוחה נבדקה, והמסמך הראה שאין סיכון מוגבר במונחים של רעילות, ושום שוני ביכולת ייצור במונחים של ..

הם בחרו ביוני 1986 לא להציג את המוצר, למרות שהייתה להם היכולת להציל משריפות, וזאת מפני שלא היה חוק שכפה עליהם לעשות זאת. הם קראו לזה "המלט" בעקבות מחזהו של שייקספיר, "להצית או לא להצית". וזה הרגיו אותי, מכיוון שהייתי נוכח בישיבות הראשונות, וזו הייתה עוד דוגמא להתעלמות המוחלטת משיקולים של בריאות ובטיחות הציבור, וזאת גם כשהייתה להם הזדמנות. הייתה להם גם הטכנולוגיה הדרושה, והם בחרו לא לעורר את השימוש בטכנולוגיה הזו. ברצוני גם לציין בפניכם, כי בחודש ינואר, 2000, פיליפ מוריס לא ייצרה סיגריה

בטוחה נגד שריפות, רק סיגריה מריטס, ואין כאן חשיפה רעילה מוגברת בהשוואה לכלל הסיגריות, והיא גם בטוחה כנגד שריפות לפי הסטנדרטים שקבעה הממשלה, והבדיקות לא העלו עלויות נוספות שניתן להבחין בהן.

הדברים שאני מספר עליהם קרו בשנת 1986, ואילו עכשיו אנו עומדים בינואר, 2000. בשנת 1994, דויד קסטל עמד בראש מינהל המזון והתרופות האמריקני, והוא גם רופא ילדים במקצועו, והועלתה הטענה שהמינהל צריך לבדוק את הניקוטין והמורפין בילדים. באותו זמן זימן אליו הקונגרס את ראשי חברות הטבק הגדולות, להעיד בפני הקונגרס בעניין הסיגריות, ולגבי היותו של הניקוטין חומר ממכר, והקשר שבין עישון ובריאות. תוך כדי תהליך ההערכה שנעשה בקונגרס, לקיום שימוע אפשרי, קיבלתי מספר שיחות טלפון מאנשי קונגרס, כדוגמת הנרי לקסמן ואחרים, אשר ביקשו ממני לסייע בהתנדבות לקונגרס בהכנת שאלות שיוצגו למנהלי חברות הטבק הגדולות.

הסברתי להם שאיני יכול להשתתף בתהליך מרצוני, מהטעם שהתחייבתי בהסכם סודיות עם "בראון וויליאמסון", וכי רק במקרה שיוגש לי זימון מהקונגרס אוכל להעיד ולספר את הידוע לי לגבי "בראון וויליאמסון". כחלק מההסכם שלי עם החברה, עליו חתמתי על מנת להמשיך לקבל את הביטוח הרפואי והמשכורת, בכל פעם שקיבלתי פנייה מגורם כלשהו היה עלי להודיע על כך לחברה. מילאתי את חלקי בהסכם בקפדנות, וחשבתי שזוהי גם חובתי.

דיווחתי לחברה, ובעוד שאינני שולח אצבע מאשימה כלפי החברה או מי מעובדיה, ילדי היו חשופים לאיומים ברצח. שני איומי הרצח הושמעו בטלפון, ועיקרם היה, שאם אשתף פעולה עם גורם כלשהו, במונחים של העמדת תעשיית הטבק במגנה, או גילוי סודות, ילדי יישאו באחריות על תוצאות מעשיי. הבולשת הפדרלית נכנסה לפעולה, לאיתור שיחות הטלפון, ביצוע רישומי שיחות, והיא הצליחה לאתר את שתי שיחות הטלפון הנכנסות על בסיס הזמן והשעה שמסרתי. שיחת טלפון אחת הגיעה מביה"ח מקומי, והשנייה הגיעה מהבניין של מגדל "בראון וויליאמסון". לא ניתן היה לאתר בדיוק את זהות המתקשרים.

בחודש אפריל, 1994, עמדו שבעה יושבי ראש של התעשייה מול הקונגרס, והרימו את ידם הימנית תוך כדי שהם אומרים לקונגרס כי הניקוטין אינו ממכר, במילים אלה ממש. הם חזרו שוב ושוב על אותה "מנטרה", כי אין קשר בין עישון ובריאות, ויו"ר אחד היה עז מצח מספיק בשביל להשוות בין עישון לאכילת החטיף המתוק "טווינקיס".

אני עצמי הרי ידעתי את האמת. עבדתי בחברה קרוב ל 4 שנים ו 3 חודשים. בחרתי לעשות משהו אחר עם הידע שהיה ברשותי. לפיכך, בחודש מאי 1994, כאשר קיבלתי פנייה ממנהל המזון והתרופות, אשר ביקש ממני לסייע לו בהבנת הטכנולוגיה שמאחורי ייצור הסיגריות, ההתמכרות לניקוטין, האופן שבו מגוייסת ההנדסה הגנטית להגברת תפוקת הניקוטין בטבק, האופן שבו אמוניום פועל על הניקוטין. הסכמתי לסייע כיון שהאמנתי אז, ואני עדיין מאמין בכך גם היום, שאיש אינו רשאי למנוע ממני ללכת לממשלה ולחלוק עמה מידע בעל השלכות ישירות על בריאות הציבור ובטיחותו. התחלתי לעבוד עם ה- FTA. נסעתי לשם מביתי שבלואיזוויל, קנטאקי, ערכתי

סריקות בשמות ועוד. ה- FTA היה מודע אף הוא לכך שחקירה על הנעשה בתעשיית הטבק מציבה איום של ממש, והתעשייה תעשה הכל כדי להסיט את החקירה ממסלולה.

הדבר הוביל למסמך שהכין ה- FTA, לפיו פסק בית המשפט העליון האמריקני בינואר שנה זו, שעיקריו היו, שה- FTA במסגרת הקיימת ואופן הגדרתו חסר את השפה המתאימה בחוק להסדיר מוצר כה מסוכן וממכר, והקונגרס צריך לחוקק חוקים חדשים או לנסח את החוק מחדש, בצורה שתאפשר ל- FTA בקרה. היה בידי המידע שאפשר לי לסייע ל- FTA. כמו כן, הייתי מעורב בתביעה משפטית כמומחה, ללא מתן עדות, שנגעה להתדיינות בין רשת א-בי-סי ו "פיליפ מוריס", במסגרתה תבעה האחרונה 10 מיליארד דולר מ- אי-בי-סי, על סמך דו"ח שבו נטען כי הניקוטין בסיגריה היה – spite – כלומר בכמות גדולה יותר או... כמומחה שאינו מעיד, היה עלי לעיין בכל המסמכים שהגישה "פיליפ מוריס" בהתדיינות, עד שהתביעה בוטלה בהתנצלות או כאשר נרכשה אי-בי-סי בידי...

כמו כן הייתי מעורב בסוגייה של סיגריה בטוחה כנגד שריפות, עם עורך דין בבוסטון, אשר פעל בשליחות משפחת פקירני, לגבי שריפה שנגרמה בגלל סיגריה של "מרלבורו", ופנה אלי כדי שאספק חוות דעת בכל הקשור לפסיקה הפנימית, לתכונת ההצתה של סיגריות בטוחות, אך בסופו של דבר ירדתי מהתיק, בטענה שבכך אגלה סודות מסחריים, אך המקרה נגע למותם של 4 ילדים כתוצאה מסיגריה, סיגרית "מרלבורו", ולאחר מכן, התברר שהיה גם ניסיון לחבל ולהעלים ראיות בזירת המקרה. התחלתי לגלות התעניינות רבה לא רק בסיגריות בטוחות נגד שריפה, אלא גם בכל הנושא של הניסיון להגיע לבני נוער ולילדים.

באותו זמן גם קיבלתי מפרופ' לקרדיולוגיה באוניברסיטת UCLA בסן פרנסיסקו, ערימות של מסמכים, ואשר נחשפתי אליהם בפעם הראשונה. בחרתי הפעם לעשות משהו ממש שונה. בחרתי לחזור לאנשים שעבדתי איתם בשנת 1994, CDS, במיוחד לאחר העדות של יושבי הראש של התעשייה ובעקבות האיומים, המסמכים.. בחרתי לחלוק את הידע שהיה לי עם הציבור האמריקאי. לא עשיתי זאת ללא מחשבה, ועשיתי זאת עם המשפחה.

בשיחות שלי עם רשת אי-בי-סי ביקשתי שני דברים: ביקשתי שיהיה לי שליטה על שחרור ההקלטות, וביקשתי אבטחה פיזית על משפחתי וילדי, והיה לי ברור שאני זקוק לעורך דין. ידעתי שאם אני פונה לאי-בי-סי, אצטרך לדבר על מה שידוע לי על חברת "בראון וויליאמסון" בכל הקשור לפעולות שנעשו על הניקוטין, הצבת הנוער כאוכלוסיית יעד, ההבנה החד משמעית לגבי היותו של הניקוטין חומר ממכר, השמדת מסמכים, הפרת הנהלים ועוד. עשיתי זאת ב 5 באוגוסט, 1995. הרבה דברים החלו לקרות לקראת סוף אוגוסט ותחילת ספטמבר. משרד המשפטים האמריקאי התחיל בחקירת שבעה יושבי הראש מול הקונגרס. רשת סי-בי-אס הייתה אף היא תחת

חקירה של משרד המשפטים. אינני יודע למה, אולי כיון שהוא היה הבעלים של הרשת, או הבעלים של חברת הטבק.

באופן לא מפתיע, "בראון וויליאמסון" למדו על קיום הראיון, והחברה טענה שהיא תתבע את סי-בי אס בגין הפרת הסכם סודיות בגובה של 10-15 מיליארד דולר. הרשת נבהלה מהאיומים והחליטה לפי שעה לעכב את התוכנית. בחודש אוקטובר, 1995, נאמר לי בידי רשת סי-בי-אס, כי היא החליטה לבטל את התוכנית, הם יורדים מהכוונה לשדר אותה, ובאופן מיידי נתבעתי בידי חברת "בראון וויליאמסון", על בסיס גניבת סודות מסחריים והפרת הסכם הסודיות שחתמתי עליו.

מיותר לומר, כי אכזבתי הייתה קשה. חשבתי שהמידע שמסרתי להם חשוב לבריאות הציבור ולשלום העם האמריקני. בשלב זה כבר היה לי עורך דין מבוסס, בעל קשרים, אשר הסכים לייצג אותי בחינם מול חברות הטבק. בערך באותו הזמן, מדינת מיסיסיפי יזמה חקירה לגילוי הסיבה הקשורה לטיפול בשישה מעשנים. וקיבלתי לא רק.. ממדינת מיסיסיפי, אלא ממשרד המשפטים האמריקאי, בנושא סיגריות בטוחות כנגד שריפות, ולגבי מה שהיה ידוע לי על יכולתה של התעשייה לייצר סיגריות בטוחה נגד שריפות. עזבתי את התיכון שבו לימדתי בלואיזוויל, קנטאקי, ועברתי לביתו של עורך הדין שלי במיסיסיפי.

עכשיו כבר היו נתונים רבים מעורכי הדין שעסקו בתביעת חברות הטבק הגדולות לאיומים פיזיים, ורבים מהם נאלצו להעסיק מאבטחים בשכר, והייתה עדות גם להאזנה לטלפונים שלהם, ולכן כשהגעתי לביתו של עורך דיני, הדבר הראשון שעשיתי היה בדיקה של הבית לאמצעי האזנה, וכמו כן הייתה שמירה על הבית מבחוץ.

בבוקר שלמחרת כאשר תמונה של הסיגריות הבטוחה כנגד שריפות הופיעה בחזקת משרד המשפטים האמריקני, בראון וויליאמסון פנו לבית המשפט העליון בניסיון לבטל את הזימון. בית המשפט אמר לא. הוא התכוון להמשיך במשפט.. החברה פנתה לשופט בקנטקי אשר הוציא את הצו המקורי, והיה לה צו בגין ביזיון בית המשפט.

צד ב':

מכל מקום, כאשר ישבתי לאכול צהרים לאחר שנתתי את ההצהרה למשרד המשפטים, רון מודלי, והתובע הכללי, מיק מור, ממדינת מיסיסיפי, הפתיעו אותי ואמרו לי, שאם אמשיך בדבריי ניתן יהיה לתבוע אותי על ביזיון בית המשפט וניתן יהיה לשלוח אותי לבית הסוהר כאשר אחזור לקנטאקי. הדבר הפחיד אותי לא מעט, ונתן לי חומר למחשבה. הם נתנו לי אפשרות להמשיך בעדותי או לא להעיד, ובחרתי להמשיך בעדותי, ואם אתם רוצים לקרוא משהו ממש מענין, כדאי לכם לקרוא את התצהיר של בית משפט במיסיסיפי, שבו בין 70-80-90 עורכי דין מטעם חברות הטבק קוראים "התנגדות" כל שתי דקות, וכל זה נעשה אך ורק כדי למנוע ממני לומר את האמת.

על אותם הדברים שאמרתי לתוכנית "60 דקות" ברשת סי-בי-אס, ב 5 באוגוסט, חזרתי עכשיו, תחת שבועה, בבית המשפט במיסיסיפי. דיברתי על הנושאים של מעורבות עורכי הדין, הידיעה

הברורה לגבי היותו של הניקוטין חומר ממכר, הידע שקיים קשר ישיר בין עישון ובריאות, ההבנה בפיתוח סיגריה בטוחה יותר, השימוש בתוספים ללא קשר להיותם בטוחים לשימוש, אי אמירת אמת בעדות לפני הקונגרס ועוד.

חזרתי לקנטאקי באותו הלילה, ומאומה לא קרה, לא הלכתי לבית הכלא. חיכו לי סוכנים פדרליים, וחזרתי למחרת ללמד בבית הספר.

זו הייתה בערך השתלשלות העניינים בשנת 1995. בשנת 1996 התחילה המלחמה האמיתית. העדות שנתתי במיסיסיפי, אשר ניתנה בדלתיים סגורות, הודלפה לעיתון הידוע בתמיכתו ב"וול סטריט ג'ורנאל", והעיתון פירסם את הטקסט המלא של התצהיר הסודי. באותו הזמן חברת "בראון וויליאמסון" שכרה את שירותיהם של חברות לעריכת דין וחברות יחסי ציבור בניסיון לערער את אמינותי הציבורית. הם חיברו מסמך גדול שנועד להרוס את המוניטין שלי, בניסיון להבאיש את ריחי בציבור. הרגשתי שעורכי הדין משבשים ראיות, מטפלים במסמכים ומשנים אותם, מתעלמים מבריאות הציבור ושלומו.

בחודש ינואר 1996, קיבלתי בתיבת הדואר שלי מכתב ובו קליע. המכתב היה מופנה אלי ואל ילדי, כדי שאבין היטב, כי ילדי יישאו באחריות על כל פעולתי כנגד התעשייה. איום זה התקבל חרף האבטחה שקיבלתי משני שומרי ראש חמושים ששירתו בעבר בשירות החשאי, שסיפקו לי אבטחה של 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע.

בחודש ינואר, 1996 חברת "בראון וויליאמסון" קיבלה 11 ימים של עדות, בפקודת בית המשפט של קנטאקי, ועורכי הדין שלי סגרו איומים מבית המשפט על שנסו להגן עלי, לחברה הייתה סוללה של עורכי דין, ולי היו רק שניים, ידעתי שהיה מדובר בהפחדה, אבל ידעתי גם שהאמת תצא בסופו של דבר לאור.

הדיונים נמשכו עד 28 ביוני, 1997, וכעת החברות רצו לברר את האמת. בפעם הראשונה חברות הטבק היו נתונות לחקירה בגין רמאות והיו נתונות לחקירה של משרד המשפטים. בית המשפט של מדינת צפון קרוליינה אישר כי ל FDA יש הזכות לפקח על הניקוטין, והחברות החליטו להרים דגל לבן ולשאת ולתת על שלום. בפגישה שהתקיימה ב 28 ביוני, 1997, הועלתה הבקשה שהתובעים הכלליים ועורכי הדין שלי יבקשו מחברת "בראון וויליאמסון" לוותר על התביעה המשפטית, להפסיק את ההפחדה, להפסיק את ההטרדות, והחברה סירבה לחזור בה מהתביעה המשפטית.

התובעים הכלליים שהם הסוכנים הראשיים לאכיפת חוק אמרו שאם החברה לא תחזור בה מכוונתה להמשיך בתביעה המשפטית, היא תוותר על עסקה בשווי 368 מיליארד דולר.

בסופו של דבר, חברת "בראון וויליאמסון" חזרה בה מכוונתה להמשיך בתביעה המשפטית, בפנייה לי"ר מועצת 80 החברות, ואז ניתן האור הירוק לרדת מהתביעה.

למך 20 ביוני, 1997, הנני רשאי לדבר בחופשיות לגבי המידע שברשותי. אני מדבר על דרך עבודתה של התעשייה, כפי שאני מבין אותה, בעיקר מעיון במסמכים שהציגה החברה, גם אם באי-רצון. המסמכים כוללים 5 עשורים של רמאות, וחוסר התייחסות לנושאים של בריאות הציבור ושלום. מעיון במיליוני עמודים של מסמכים, לא רק עבור הממשלה, אלא גם עבור עורכי דין וממשלת קנדה, אני יכול לומר בבירור, כי התעשייה עסקה בהונאת הצרכן, והדבר הוכח שוב ושוב.

בין אם מדובר בנושא של יכולת ייצור סיגריה בטוחה כנגד שריפה, או הברחת סיגריות במחיר נמוך יותר, כי ידוע שככל שהמחיר נמוך יותר כך עולה הנגישות בקרב הנוער, מדידת גלי מוח של ילדים בני 11, פילוח נשים, פילוח של ילדים בני 16. וכל הזמן הזה נשבעו ראשי התעשייה בבתי משפט, כי הם אינם מנסים להגיע לילדים, וכי השוק מיועד למבוגרים בלבד, ושניקוטין אינו חומר ממכר, או שעישון סיגריות אינו מזיק לבריאות, התעשייה החליטה היום שהיא רוצה לאמץ לעצמה דימוי אחר. אנו יודעים שהתעשייה יכולה להציב ילדים כשוק היעד, וכעת הם אומרים שהם יכולים לטפל בילדים, שהם יטפלו בילדים בארה"ב, בישראל, בסין ובעולם כולו, "אנחנו נהיה יותר אחראיים עכשיו", טוענת התעשייה.

ותגובתי על כך היא – מדובר בזריעת חול בעיניים. אני מאמין כי התעשייה לא השתנה, בין אם מדובר בשנות החמישים, שנות השבעים או שנות האלפיים. התעשייה יודעת כי 90% מהמעשנים מקורם מילדים בלבד, ושאלם הם לא יצליחו ללכוד אותם בגיל צעיר, הם לא יוכלו ללכוד אותם לכל החיים. הם יודעים בבירור שהניקוטין הוא ממכר, והתעשייה פיתחה דרכים מאוד מתוחכמות להעברת הניקוטין, בין אם כמוצר המסוגל לספוג את הניקוטין באמצעות שינוי החומציות, או מציאת דרכים טובות יותר שהוא מגיע ישירות לריאות, לשטח גדול יותר, ושינויים בחומציות במוח בתוך 6 שניות בערך. אני חושב שתהיה זו טעות גדולה מאוד לחשוב, לפני התעשייה השתנו רק בגלל שדעת הקהל השתנתה.

התעשייה מצאה דרכים חדשות ויצירתיות להגיע אל אוכלוסיות יעד, וכאשר מתבוננים בפרסומות האומרות כמה הם אחראיים בכל הנוגע לילדים, ובוחנים את הדרכים בהן איתרו ילדים, וכאשר ילדים מפרשים זאת... הדבר מטיל את האשמה על המעשן. התעשייה ידעה כי מאגר הלקוחות החדשים מקורו תמיד בנוער שלנו. עובדה זו לא תשתנה.

המסמכים בגנזך שהציגו החברות בעל כורחן במסגרת ההתדיינות המשפטית בארה"ב, נותנים תמונת מצב בלבד, חלק גדול מ-33 מיליון העמודים לא נקראו, וכאשר מעיניים במסמכים ממשיכים למצוא הוכחות לחוסר האחריות, להצבת ילדים כאוכלוסיית יעד, הסוגייה של עישון ובריאות. ברצוני להזכיר לכם, כי המסמכים הללו לא הוגשו מתוך שיתוף פעולה עם הממשלה, ולא הוצגו כדי לחלוק את המידע עם הצרכנים, אלא הוצאו מהחברות בעל כורחן, כיון שהשופטים בבתי המשפט טענו כי יש לשחרר את המסמכים הללו מעורכי הדין.. אם המסמכים הנמצאים בידינו כיום היו מוצגים בבתי המשפט לפני שנים, אזי היינו רואים תוצאות אחרות לחלוטין. הם לא רק הסתירו את המסמכים, אלא גם הפרו את החוק האזרחי. אני שותף לדעתם של רבים, שלתעשייה יש עבר ארוך מאוד ודפוס של הונאה.

אין לתת אמון בתעשייה הזו, כיון שכאשר התעשייה מפקחת על עצמה היא לא עושה את המוטל עליה, אין לה סטנדרטים של ביצועים, התעשייה כן נותנת נתונים על שיעורי העטרן והניקוטין, אך המעשנים חושבים שאלו הם האחוזים הממשיים שאליהם הם נחשפים, ומדובר ברמות גבוהות בהרבה, והתעשייה לא עשתה דבר כדי לספק נתונים ריאליסטיים יותר. על פי שיטת ה-FTC .. 10 מ"ג של עטרן, אבל עיצוב הסיגריות מאפשרת לצרכן לצרוך 20 מ"ג ויותר, בהתאם לאופן עיצוב הסיגריות, לפיכך הסיגריות יכולה לספק למכור את מה שהוא זקוק לו, ולתייג את הסיגריות כסיגריות "לייט", כאשר ההשלכה המתבקשת מהמונח היא סיגריות בריאה יותר, ולא כך הם פני הדברים. לומר היום שהניקוטין אינו ממכר, זה אבסורד שאין כדוגמתו. לבוא ולומר היום שיש דימוי חדש ונוכחות חדשה של חברות הסיגריות, ובו בזמן להישבע בבית משפט שהניקוטין איננו חומר ממכר, ועישון לא הורג אותך, זה פשוט לא הולך ביחד. נדמה לי שכאן אפסיק ואתן לכם הזדמנות לשאול אותי שאלות. תודה רבה לכם.

פרופ' רובינזון: במסגרת ההגדרה שאין סיגריה בטוחה, האם ניתן ללכת מעבר להצהרה זו, האם לדעתך בעתיד ניתן יהיה לייצר מוצר פחות ממכר מנקודת מבט אחת, ואשר יהיה לשביעות רצונם של אנשים שאוהבים את ההרגשה שיש להם "מוצץ" בפה?

ג'פרי וינגנד: אני חוקר וכימאי, ואני יכול לומר לך בודאות, שאין דבר כזה, סיגריה בטוחה. כידוע לנו ניקוטין הוא רעל, ניקוטין הוא חומר ממכר, תהליך העישון כולל את העטרן. כאשר מדברים על מוצר בטוח יותר, מדברים על הפחתת מרכיבי העטרן, שבסיסו הוא שרפת התוספים, שריפת חומרי השארית, שריפת החומרים הרדיואקטיביים. אם מפחיתים את זה ניתן להפחית בשריפה הביולוגית. האם ניתן לסלק אותה בכלל? לא.

בנוגע לסיגריות משוכללות הנמצאות כיום בשוק, מותג אחד מכונה בשם "פרמייר", והוא משולב כיום בדור הבא המכונה "אקליפס".

בבדיקות הקלאסיות יש במותג זה אפס פעילות ביולוגית, עם זאת עדיין יש בו העברה של ניקוטין, וגם כמות משמעותית של חד-תחמוצת הפחמן, אשר אנו יודעים שיש להם קשר ישיר לפיתוח מחלות לב שונות.

לפיכך, אינני סבור שיש דרך לקבל ניקוטין ללא סיכון. האם זה צריך להיות מוצר הנצרך על פי בחירה? כן, אני סבור שכן, ואינני חושב שיש להוציא את העישון מחוץ לחוק. אני כן חושב שיש לתת לצרכן מידע לגבי מה שהתעשייה הצליחה בשקדנות רבה כל כך להסתיר. עמדה בפני התעשייה האפשרות לתמוך בבסיס הידע שלה בעבודת הדו"ח הראשון של משרד הבריאות. ומה בחרה התעשייה לעשות? התעשייה בחרה לקבור את המידע הזה. התעשייה בחרה לעשות זאת בשנת 1988. הם התמידו באותו הקו של קבירת המידע, ולא להיות פעילים ולשתף את הממשלה במידע, אלא אם כופים עליהם זאת. בשביל זה יש תקנות. כדי לספק מוצר משפטי מוסדר, שיש לו הבנה ברורה של מהם המרכיבים באותו מוצר, מהם גורמי הסיכון, ואת זה יש להסדיר.

אינני חושב שיש מקום לחיסול התעשייה. עם זאת, ברור לי שזהו מוצר שצריך להקפיד להרחיק מהישג ידם של ילדים ונוער. האם ניתן לשנות את המגמה של זרימה פנימה? ניתן לשנות את הדינמיקה של התעשייה כל הזמן.

ד"ר קלנר: זה עתה ציינת, שאינך שם כיעד את חיסול התעשייה. אם המוצר שלהם מזיק עד כדי כך, השאלה הנשאלת היא האם יש מקום לחסל את התעשייה, או האם אתה טוען שזה לא דבר בר ביצוע, בדומה ל"תקופת היובש", בארה"ב, בשנות העשרים, או האם יש סיבה אחרת?

ג'פרי וינגנד: חלק גדול מדברייך נכונים בהחלט. זוהי תעשייה המגלגלת 45 מיליארד דולר, ומדינת ישראל מייצרת 6 מיליון שקלים לשנה, לדעתי, ממסים, יש התמכרות לכסף הזה, ועלי לומר את האמת, הדבר קיים גם בארה"ב, כלומר יש את הנושא של הכסף, והמסים וכו'. כמו כן, התעשייה הייתה מצליחה מאוד במאמצי השתדלנות שלה. הפכנו את המוצר למוצר חוקי באמצעות העדר

חוקים ותקנות במשך שנים רבות. לא ניתן לחסל את התעשייה באמצעות עצירת זרם הנוער המצטרף אליה. לא ניתן לחסל את תופעת המכורים היום ולהפוך את העישון לבלתי חוקי.

כמו כן, ישנה סוגייה נוספת של הברחה, ותופעות שרווחו בתקופת היובש בארה"ב. אם מחנכים את הנוער להתמודד בצורה טובה יותר עם המניפולציות שעושה עליהם התעשייה, של האופן שבו התעשייה לוכדת אותם באמצעות הדימוי. איזו נערה בת 13 לא רוצה להיות רזה? מי לא רוצה להיות יפה? מי לא רוצה להידמות לדמויות מהפרסומות והסיגריות הדקות.. מוניקה, קחי סיגריה במקום ממתק, איזה מסר יש בזה? וכיצד התעשייה הולכת בעקבות המסר הזה בתהליך ההתפתחות של נשים צעירות? היכולת של התעשייה ללכוד ברשתה נשים, באה לידי ביטוי בסטטיסטיקות שאנו עדים להם היום. "סרטן השד כבר איננו הרוצח מספר אחד של נשים..

בחזרה לשאלה שלך, לא נראה לי שניתן להפוך את העישון לבלתי חוקי, אני חושב שניתן להסדיר אותו בחוק, ניתן לחנך ילדים למודעות רבה יותר לגבי דרך פעולתה של התעשייה, לפקח על הפרסום. אין חוקים המגבילים את הגישה של בני נוער לסיגריות. אולי גיל המינימום צריך לעמוד על 18, אולי גיל 21. האם צריך להפוך את

העישון למעשה פלילי? אינני סבור כך. אני חושב שזה כבר מאוחר מדי לזה. אך עלינו להסדיר את הנעשה בתעשייה. לדעת מהם התוספים המוכנסים לסיגריה. לדעת היכן נמצאות נקודות הונטילציה, שבאמצעותן ניתן ל"רמות" בבדיקה. יש לשנות את השיטות לפיהן פועל ה-FTC.

יש לפתח את בסיס הידע. בארה"ב, הטלוויזיה פעלה בהתאם לדוקטרינה של מדידת הפרסומות לסיגריות. מכירות הסיגריות ירדו בשיעור של 14%. נחשו מה החליטה התעשייה לעשות אז? הם החליטו שהם לא מעוניינים בפרסום בטלוויזיה, כיון שהאמת יוצאת לאור. הוציאו את האמת לאור. הציגו בפני הילדים את המסמכים, הפיצו אותם, והגבילו את הגישה לסיגריות. יש לספק למבוגרים טיפולי גמילה כחלק מהביטוח הרפואי.

יש להעמיד לרשותם מנגנון שבאמצעותו יוכלו לחזור לסטטוס הקודם שלהם. שנה אחת לאחר הפסקת העישון, אדם יכול לחזור לסטטוס של "לא מעשן". ניתן לעשות זאת באמצעות טיפול במציאת תחליפים לניקוטין או תוכנית אחרת הקשורה לשינוי התנהגות.

כאשר מדינת פלורידה ניצלה את כספי ההסדר לפרסום נגדי, נחשו מה קרה? העמדות השתנו. האמת פועלת את פעולתה.

מה עשתה התעשייה בהסדר השני? התעשייה הייתה מעוניינת בפרסום השלילי לפיכך היא...
יש לנצל את כספי המיסוי להשקעה בעתיד.

אתם מתלבטים לגבי תביעת התעשייה הזו. הסיבה היחידה שהתביעה והתדיינות המשפטית עבדה בארה"ב היא בגלל שהממשלה לא עשתה דבר, ועדיין אנו עומדים מול פרדוקס בארה"ב. זרוע אחת

של הממשלה תומכת בתעשייה, וזרוע אחרת טוענת כי עלינו להגן על בריאות הציבור, ואין לנו מושג מה קורה בתחום הביניים האפור הזה, וזהו לקח שכדאי לכם ללמוד ממנו..

השופט גילון: חוואים.

ג'פרי וויגנד: אין לכם את החוואים. הייתי מציע לכם להעלות מסים, להעלות את המחיר. חלק מההכנסות ממסים כדאי להשקיע במחקר לגבי הדרך המומלצת להביא את הנוער להפסיק לעשן, כיצד לפתח תוכניות טובות יותר, כיצד להפסיק עישון בקרב מבוגרים. יש להשקיע חלק מההכנסות. את המסים.

השופט גילון: לגבי הילדים שלנו. אני רוצה לשאול אותך כמורה, האם מותר לעשן בבתי ספר בארה"ב?

ג'פרי וויגנד: לא. בין כתלי בית הספר העישון אסור, על סגל המורים והתלמידים כאחד.

השופט גילון: בניין ללא עישון?

ג'פרי וויגנד: נכון.

השופט גילון: אין פינה מיוחדת המוקצית לעישון?

ג'פרי וויגנד: אין לעשן בשום חלק מתחומי בית הספר.

השופט גילון: מה לגבי ילדים מעל גיל 18?

ג'פרי וויגנד: כן, במקרים מסוימים. בדרך כלל גיל הכניסה לקולג' הוא 18-19, אבל בד"כ ילדים מתחילים לעשן שנים לפני הגיעם לגיל זה. העישון אסור בתחומי הקמפוס, ותפקיד המורים להציב דוגמא. למיטב ידיעתי, בישראל מותר לעשן בתחומי בית הספר.

ילדים אוהבים לחקות את מעשי האחרים. "קוף אחרי בן אדם". אם מצד אחד אומרים לילדים אל תעשנו, והמורים, שהם הדמויות בעלות ההשפעה המעצבת הרבה ביותר על נפש הילד, מעשנים בעצמם, והמורה האחר מלמד פרק בהלכות בריאות, אזי הילדים יוצאים מבולבלים. הם הולכים הביתה לסביבה שבה הוריהם מעשנים. איננו מסוגלים לשנות את הבית אך ניתן בהחלט לשנות את המצב בבתי הספר במדינה.

השופט גילון: כמורה, אינך מעשן, נכון? האם עישנת מימך?

ג'פרי וויגנד: האם עישנתי אי פעם? התשובה לכך היא כן. עישנתי כאשר הייתי נער בן 16. הגעתי הביתה מריח מעשן וניסיתי לשכנע את אמי שלא עישנתי, ואתם יכולים לתאר לעצמכם את ההמשך..

השופט גילון: כולנו היינו בסרט הזה.

ג'פרי וויגנד: כאשר הייתי סטודנט באוניברסיטה, החלטתי לעשן מקטרת, כיון שחשבתי שזה יקנה לי "ניחוח אקדמי". כאשר הצטרפתי לתעשיית הטבק התחלתי לעשן בגלל הזמינות, ויש לי ניסיון בעישון. לאחר 10 חודשים בתעשייה הפסקתי לעשן, כיון שנתקלתי בכמה מסמכים שהפחידו אותי עד מוות, והתחלתי לראות דברים כהווייתם, והתחלתי להרגיש שאני מתמכר למשהו, נעשה תלוי בו. בגלל התפקיד שלי, כמנהל המחקר, כאשר הפסקתי לעשן נוצרה מעין מלחמה בחברה. הפסקתי בגלל מידע שהבנתי, הייתי אומר שפרק העישון שלי היה כ 10 חודשים בסה"כ, וכנראה שנהגתי לעשן בין 5-6 חפיסות בשנה.

השופט גילון: אני שואל אותך את זה, כיון ששמענו עדויות רבות של עדים שדיברו בפני הועדה על כך שתלמידים ומורים מעשנים ביחד בבית הספר, כיון שאין חוק האוסר על עישון בבתי הספר. ואין חוק המדבר על בניין נקי מעישון. ברצוני לשאול אותך, לגבי מורים בארה"ב. הרי קיים חוק האוסר על עישון בקמפוס. אם כן, מה לגבי מורים מעשנים?

ג'פרי וויגנד: ניקח אותי לדוגמא. אני הגעתי לבית הספר בשעה 6:30 בבוקר, וסיימתי את יום העבודה ב 3:20 בצהריים. אם הייתי מעשן, היה נבצר ממני לעשן ממועד הגעתי לקמפוס ועד לסוף יום העבודה, במכונית בדרכי הביתה. אני לא זוכר כעת כמה מבין המורים שעבדו איתי היו מעשנים. נאסר על עישון בשטח הקמפוס, ואם הם עישנו חרף האיסור, אין לי כל מושג. אני מסוגל להריח זאת, ואני מסוגל להגיד לפי הריח מי מעשן איזה סוג של סיגריה. אני יכול להגיד לך מי מעשן סיגריות "מרלבורו" רק לפי הריח.

השופט גילון: ממש כמו יין, נכון?

ג'פרי וויגנד: נכון, כמו יין.

פרופ' רובינזון: האם אתה יכול לומר לנו מהניסיון שלך, לגבי מדבקות ניקוטין, וכל הנושא הזה, האם תוכל להרחיב מעט בקשר לכך?

ג'פרי וויגנד: אני יכול לומר לכם שחברת "בראון וויליאמסון" בחנה את הנושא הזה, BAT עמדה לרכוש חברה לייצור מדבקות ניקוטין, ולפתח מערכת הולכת ניקוטין מקובלת מבחינה חברתית, לא להפסקת עישון. אנו יודעים שקיים טיפול למציאת תחליף לניקוטין, המשולב עם תרופות, ועיצוב

התנהגות, כלומר אם הנך מעשן חפיסת סיגריות ליום, אתה לא רק עובר תהליך של התמכרות. מה שיש לעשות זה לא רק לעצור את התלות לחומרים ממכרים אלא גם לשנות דפוסי התנהגות.

אדם שמעשן חפיסת סיגריות ביום לכוד בתוך תהליך החוזר על עצמו, 200 פעם ביום, בעל מחזוריות טקסית, לפיכך צריך ללמוד לשנות את דפוס ההתנהגות. אנו יודעים ממחקרים, שכאשר משתמשים במדבקות ניקוטין במסגרת הטיפול, מסטיק, או אמצעים אחרים החוסמים את הקולטן במוח, בשילוב טיפול התנהגותי, יש הצלחה רבה יותר בהפסקת עישון. עם זאת, השיטה פועלת יפה על מבוגרים, אך לא פועלת כלל בקרב הנוער. למיטב ידיעתי, אינני רופא, יש לנו טיפול מתאים לילדים. אם יש לפנינו ילד מכור בן 12, אין לנו עדיין תוכנית מתאימה עבורו, ואנו יודעים כיום ממחקר שפורסם לאחרונה, כי אם לוקחים סיגריה אחת בחודש, זה מספיק כדי להפוך אותך למכור.

לפיכך ככל שמתחילים לעשן בגיל צעיר יותר, ההתמכרות קשה יותר, וקשה יותר להפסיקה, ועומדים לרשותנו פחות כלים לסייע בתהליך הפסקת העישון. כאשר מתחילים לעשן בגיל 11, בגיל 18 כבר נתפסים חזק לעישון. צריך לעשות יותר מחקרים לגבי יעילות שיטות הגמילה, הקשורות בחסימת הרצפטורים במוח והפחתת התגובה הקשורה לתלות בניקוטין.

בארה"ב, 25% מקרב הנשים בהיריון מעשנות, אינני יודע מהו השיעור המקביל בישראל. אני יכול להגיש לכם את דו"ח היחידה לטיפול נמרץ לגבי אמהות מעשנות ואת עלות הטיפול בתינוק ביחידה, ואני בטוח שבתי הספר לרפואה לא מנהיגים תוכניות הכשרה בנושא ההתמכרות או תוכניות מיוחדות לרופאים.

האם יש בישראל מרכזים להפסקת עישון עבור מעשנים מכורים? למיטב הבנתי מביקור קצר אין לכם, ויש הרבה מה לעשות בתחום זה. לפי הידוע לי, יש לכם תוכניות שונות להפסקת עישון המיועדות לילדים בגיל 13, ולצעירים בני 23. האם כדאי להשקיע בכך? לדעתי כן. מהי עלות הטיפול בהתקפי לב? את סכום ההשקעה הנאמדת בכ- \$200, לטיפול בהפסקת עישון של מכור לסיגריות ניתן להחזיר בתוך שנה. אני יכול גם לספר לכם מניין ניתן לשאוב מקורות מימון – מהעלאת המסים על סיגריות.

גב' ארבלי: אני רוצה לשאול שלוש שאלות, אבל האנגלית שלי לא טובה. ראשית ברצוני לדעת האם הניקוטין מיובא לארה"ב, או שמגדלים אותו במדינה?

ג'פרי ווינגד: ניקוטין? כוונתך לטבק.

גב' ארבלי: זוהי השאלה הראשונה. השאלה השנייה היא, לאחר שהוכח שהניקוטין והעישון מזיקים לבריאות, מה דעתך לגבי הפיכת העישון לעבירה פלילית בדומה לעישון סמים? האדם המעשן הוא עבריין פלילי. והשאלה השלישית שלי היא מה אתה ממליץ לגבי... מה אתה מציע לועדה להמליץ בפני שר הבריאות, לעשות יותר מאשר אנו עושים כיום?

ג'פרי ווינגנד: זוהי שאלה מסוכנת, ואין לי מירשם מוכן. אבל ברצוני לגעת בשאלה הראשונה ששאלת לגבי הטבק. מגדלים טבק בארה"ב והטבק מגיע מארה"ב, ברזיל, אמריקה התיכונה, זימבבואה וסין, ולמיטב ידיעתי גם בישראל מגדלים כמות מוגבלת של טבק, אך בעיקר מייבאים טבק לייצור סיגריות מקומי. האם אני צודק?

בישראל יש סיגריה מעורבת, והכוונה תמהיל של שלושה סוגים של טבק ספציפי, טבק מלא יותר, בעלי תכולה גבוהה של סוכרים ותכולה נמוכה של ניקוטין, ויש טבק דק, בעל ערכים גבוהים יחסית של ניקוטין וערכים נמוכים של סוכרים, וטבק מזרחי, שמקורו ביוון ובטורקיה, ואזורים שכאלה, המעורבב מכמה סוגים. סיגרית "וינסטון" כאן מורכבת מ 60% טבק וכ- 40% של כל מיני ג'אנק. בג'אנק כוונתי לטבק מעובד, מגבעולים. יש בידי סיגריות, אם רוצים לעשות תרגיל בכתה כמו שהצגתי בפני תלמידים בטלוויזיה אתמול, והם היו מופתעים למדי ממה שלא יכלו לראות..

לפיכך ניתן לשנות את ערך הניקוטין באמצעות שימוש בעלים, כיון שתכולת הניקוטין בעלים ידועה, ידועה כמות הסוכר שמוסיפים לו, בתהליך מוספים גם כימיקלים שונים להולכת הניקוטין והתוצאה היא תוצר אחיד של סיגריה מעורבת המורכבת מערכים שונים של טבק והשאר תוספים שונים.

מקומות גידול הטבק מגוונים מאוד. יש לדשן אותו במקורות שונים של חנקן, ניקוטין מופק מהשורשים וחלק מהעלים, ככל שהעלים גבוהים יותר בצמח כך גבוה יותר שיעור הניקוטין בהם, וכך עולה גם המחיר. הערבוב, הוא דרך לשלוט בשיעור הניקוטין, באמצעות בחירת סוגי טבק שונים. אינני יודע בדיוק מה מקור המוצר המקומי בישראל, אך ניתן לבדוק זאת ברישומי היבוא. חלק מגיע מארה"ב, "אמריקן בלנד" פירושו שיש בו מהטבק הדק ומהטבק המזרחי, וזה נקרא סיגריה מעורבת, לעומת סיגריה וירגינייה, הנמכרת בקנדה ובאנגליה, המיוצרת על טהרת טבק וירגינייה.

שמתי לב שעל גבי חפיסות הסיגריות בישראל מוטבעת האזהרה: "למבוגרים בלבד". אני לא מבין את זה. אני חושב שבעברית זהו סימון מיוחד. זו הפעם הראשונה שהדבר הובא לתשומת לבי. טבק סיני הוא טבק יקר מאוד. הטבק הטוב ביותר מיוצר מנקודת מבט של תכולת הניקוטין. לגבי השאלה השנייה ששאלת, ניקוטין הוא בבירור סם ממכר, והוא סם מעצם הגדרתו, אשר יוצר שינויים בתפקוד ממש כמו סם. כאשר התעשייה ניסתה למכור סיגריות ללא ניקוטין, אתם יודעים מה קרה? אף אחד לא קנה את הסיגריות, פשוט לא היו מכירות, אתם יודעים מדוע? אנשים לא קונים סיגריות בגלל טעמן. הם קונים סיגריות מסיבה אחת בלבד – לקבל את הניקוטין. האם יש להוציא את הניקוטין אל מחוץ לחוק? תשובתי לכך היא לא, אך אני סבור שיש לדאוג להסדיר אותו בחוק. מכיון שהניקוטין הוא סם יש להסדירו בחוק. קיים פיקוח על השימוש בפניצילין, הלא כן? הייתי ללא ספק מגדיר את הניקוטין כסם.

השופט גילון: למה כוונתך במונח הסדרה? האם נזדקק למרשם כדי לרכוש סיגריות?

ג'פרי ווינגנד: לא. אני חשוב שיש משהו חשוב, שאנו חייבים לקיים אותו עבור ילדינו ועבור ילדי ילדינו. לספק מערכות של חקיקה שיגנו על ילדים אלה מפני ניצול. ברור שהתעשייה ניצלה אותם במשך עשרות שנים.

כיצד ניתן לעשות זאת? לשים תווית על המוצר, לפרט מהם מרכיביו. בתהליך ייצור הטבק, החומרים אינם עוברים סטריליזציה, וכוללים חיידקים טבעיים שמקורם באדמה, חיידקים. האם ידעתם? האם ידעתם מה מוסיפים לסיגריה? ולשם מה? לפיכך אני חושב שהדברים מתחייבים, יש לפרט את רשימת התוספים. מהו רמת הניקוטין שיגרום להתמכרות? מהם הערכים האמיתיים שמשנים את שיטת ה-FPC, מהי ההעברה האמיתית בסיגריה הקלה? אם מישהו קונה סיגריה קלה, וחושב שהוא משיג בכך ערך בריאותי כלשהו, כאשר בפועל אין הדבר כך, הוא מקבל משהו מסוכן באותה המידה, אם לא מסוכן יותר, והתעשייה מודעת לכך היטב, והיא אינה משתפת את הציבור בידע הזה.

לפיכך אני הייתי מציע סביבה נקייה מעישון במשרדי ממשלה. אם הממשלה רוצה להגן על בריאות הציבור, עליה לשמש דוגמא לכך ולהמחיש זאת. הייתי מעלה את המסים על המוצר, ולא הייתי נותן לתעשייה להיות אחראית על שלום ילדינו, כמו שהם רוצים, ואם מתבוננים על קמפיין הפרסום

העולה בארה"ב: אנחנו אחרים היום, אנחנו נתן לרעבים, נשקה את הצמאים, נלביש את העירומים, נעניק לאומנויות, אך זה ייתן לנו רישיון ולגיטימציה להמשיך להרוג 200,000 בני אדם לשנה. אני לא קונה את זה, ואל תתנו לזה דריסת רגל גם בישראל. אני חושב שצריך ללמוד משגיאות העבר.

בארה"ב אנחנו עדיין חוזרים על אותן טעויות. אני חושב שהדבקת התוויות תיתן תוצאות מוחשיות, לא רק במונחים של התחלת עישון אלא גם במונחים של הפסקת עישון. ניתן לסמן את החפיסות באנגלית, עברית, ערבית, ואפשר גם לייצר סיגריה בטוחה נגד שריפה. עושים זאת בארה"ב, סיגריות קלות כולן בטוחות כנגד שריפה, מדוע לא לעשות זאת גם בישראל? האם נוצרות שריפות כתוצאה מסיגריות כאן בישראל? אפשר לייצר לאור סטנדרט בתחום בטיחות הסיגריה נגד שריפה. צפיתי בחלק מהפרסום הנגדי שלכם היום. במדינת יוטה יש השיעור הנמוך ביותר של עישון בעולם. כיון שיש קשר בין הרגלי בריאות ואמונה.

קלטת מס' 2, צד א':

ג'פרי ווינגד: אם מזכירים את נושא האמונה. אני חושב שיש לכך חשיבות מבחינת סגנון החיים. יש ללמד ילדים כיצד לקבל החלטות טובות יותר, באמצעות הערכת המידע שברשותם. כאשר אומרים לילד בן 11, אל תעשן, כי הדבר יהרוג אותך, זהו לדעתי בזבוז זמן. אבל לתת להם להבין כיצד לשלוט בכך, וכיצד לקבל החלטות בריאות, זה נותן את הבסיס.

לגבי העלאת המחיר. ניתן להעלות את המסים לאור החזון של השקעת חלק מההכנסות למציאת כיוונים בונים יותר של תוכניות הפסקת עישון, תוכניות חינוך, וכן באמצעות הגבלת הגישה של נוער לסיגריות. תוכניות מסוג זה קיימות בארה"ב ובקנדה. יש לעשות דה-נורמליזציה של הטבק. העלייה במחירים יכולה לשמש מקור לכספים להשקעה. איננו רוצים יותר לראות מצב שבו המנהלים בתעשייה מתכנסים לטכס עצה כיצד להסתיר מפני הציבור את הנושאים הקשורים לסיכונים לבריאות.

מן המסמכים עולים ניסיונות ההברחה, להוריד מחיר. המחקרים המדעיים שנעשו על ילדים בלבד מראים שזה מספיק כדי לגרום להם להיות חולים. וזה ממוצר המיועד אך ורק לשימוש מבוגרים. אני חושב שעכשיו זו אחריות הממשלה לעשות את הדבר הנכון. יש להסדיר את התעשייה, אשר מעולם לא עבדה תחת ביקורת בעבר, בדיוק כמו שנעשה בקנדה. קנדה חוקקה את החוק הנכון, לא בגלל שאני עובד עבור הקנדים.

בשנת 1997, הם נתנו לי את היכולת להשוות את המס, היכולת לשנות את התוויות, לתעל חלק מכספי המסים לתוכניות חינוך, לא רק לבנות כבישים וגשרים, לפיכך יש קשר בין השימוש במוצר מסוכן ובין דרכים לסייע למי שנלכד ברשת בגיל צעיר. אין לי כל רגשות אהדה למבוגר, הבוחר בגיל 25 לעשן, וחושב שהוא מבוגר מספיק כדי לבחור לעשות זאת. ואם קופצים קפיצת בנג'י, והחבל נקרע, נחשו מה קורה אז?

אבל כאשר מתמרנים נערה בת 11 לחשוב, שהיא תהיה סקסית יותר, מצליחה יותר, אתלטית יותר, רזה יותר – זה פשע בעיני. וזה מה שקרה לנו. וזה צריך להיפסק. ואני יכול לומר שאתם יכולים לעשות את הצעד הראשון. זה יהיה צעד גדול, אבל הניסיון מלמד, שיש לפקח על הנעשה בתעשייה הזו, אם כי אין צורך להוציאה אל מחוץ לחוק.

השופט גילון: אם קראת את ההצהרה שנתנה לנו.. זה בדיוק מה שאני אומר.

ג'פרי וויגנד: אני לא מאמין לזה. זוהי אותה השיטה. אם בוחנים את הפרסומות המופנות לילדים בארה"ב, הניסיון הוא לדחוף את הילדים לעשן ולהטיל עליהם את האשמה. האם לא עוזרים. הניחי לילדים שלנו. תנו לנו להתמודד עם הילדים. אתם תתמקדו יותר בלהגיד את האמת, אתם תטפלו בעורכי דין קצת יותר טוב. תנו לנו להתמודד עם הילדים שלנו.

הראיתם לנו זה 5 עשורים איך אתם יודעים לטפל בילדים שלנו. לפיכך, אני לא שותף לדעה זו, אני חושב שהכל עורבא פרת, זריית חול בעיניים. אינני מאמין שהפרסומות יעילות. הדבר לא קשור לרמת ההשכלה, במדינת מיסיסיפי, אשר אינה ידועה בזכות רמת ההשכלה הגבוהה שלה, הצליחו להביא לשינוי, האם אתם יודעים כיצד? הם העלו את המחיר, הם הגבירו את המודעות לכך שהם רוצים להסדיר את המוצר, והתעשייה תילחם בהם, לפיכך הרשו לי להזהיר אתכם – אם תנסו לעשות זאת, התעשייה תרדוף אותכם. תראו מה נעשה במדינת קליפורניה. תראו את הפרסום הנגדי, הפרסום הנגדי פועל. אם תבחנו מה שנעשה בקנדה, זוהי אותה תעמולה ישנה. אפילו אות לא שונתה. הבה נבחן מה שקורה במדינות העולם השלישי. האם אתם רוצים לראות את המסמכים? אני יכול לתת לכם אותם.

ד"ר קלנר: שאלה אחרת. אני מודה לך מאוד על דבריך, אבל כדי שנוכל להתקדם.. קשה מאוד להסדיר את העניין בבית המחוקקים. יש הרבה חברי כנסת מעשנים, ואולי לחלקם יש קשרים עם חברות סיגריות, לכן קשה מאוד לעבוד אתם. מהו הניסיון שלך בתחום זה?

ג'פרי ווינגנד: אפשר לעשות עוד הרבה בתחום זה. האם סיפרתי לכם על ההסכם שנחתם? ההסכם של 368 מיליארד הדולר? זה היה הסכם שאושר בידי הקונגרס. בפרק זמן של 4 חודשים, התעשייה השקיעה 50 מיליון דולר בפרסום האומר שאם יהיה ניסיון לפקח ולהסדיר את התעשייה, אנשים יהיו מובטלים, וכי משמעות הדבר הוא נטילת חופש הבחירה, ומה עשה הקונגרס של ארה"ב בקשר לכך? הם נקטו סחבת, עד שהעניין ירד מסדר היום. אני חושב שצריך קצת אומץ כדי לעשות את הדבר הנכון.

מה נכון לעשות? כאדם מעשן, לקבל את ההחלטות הנכונות עבור הילדים, התעשייה לא רוצה לעבוד תחת פיקוח, ותעשה כל שביכולתה כדי להימנע מהסדרה.

אני חושב שהמודל הוא מה שנעשה בקנדה. ממשלת בריטיש קולומביה הפסידה בתביעה המשפטית, בתביעת חברות הטבק, מאחר ולא יכלה להביא את החברות הזרות כמו BAT, ואחרות, ולקבל גישה לרישומים. מה עשתה הממשלה של בריטיש קולומביה? הם הלכו ונסחו את החוק מחדש, וכעבור יומיים פתחו מחדש בתביעה.

אני חושב שניתן ללמוד ממספר מודלים במונחים של פעולה אופרטיבית. במונחים של חקיקה. זה לא קל. לי זה קל לדבר, אבל זה רק דיבורים.

אבל אני חושב שאתם יודעים שאתם יכולים לעשות את הדבר הנכון. ואפשר גם להמליץ בפני גופי החקיקה מה לעשות. האם ישוב להסדיר את המוצר בדרך כלשהי? האם נכון שהצרכן ידע את האמת לגבי השיעורים הנכונים? האם זה נכון להפוך את בית הספר לסביבה נקייה מעישון? האם יש צורך להגן על הילדים? אני אוכל לדבר בפניהם, להסביר להם מדוע זה חשוב.

מדובר בתעשייה חזקה, בעלת "לובי" בעל השפעה. הייתי אומר שיש לאזור אומץ וכוח, כי זה הדבר הנכון לעשותו.

השופט גילון: ברצוני להודות לך. היה לנו חשוב מאוד לשמוע את דבריך, ללמוד מהניסיון שלך, ואני חושב שעלינו ללכת הביתה ולהכין שיעורי בית ולחשוב על הדברים. אני רוצה להודות לך, ולשירותי בריאות כללית, שסייעה בהסדרת בואך לישראל, ותודה רבה לך.